

AGRÁRMINISZTERIUM

A mezőgazdasági kibocsátások mérséklésével kapcsolatos szabályozások és hazai szakpolitikai intézkedések

Dr. Berényi Üveges Judit
agrárkörnyezetgazdálkodási referens

Hogyan előzhető meg, hogyan kezelhető a mezőgazdasági kibocsátások?
Nemzeti Műhelynap 2018 június 13

Mezőgazdasági kibocsátások

- Üvegház-hatású gázok (szén-dioxid, metán, dinitrogén-oxid)
 - Légszennyező anyagok (**ammónia**; PM10, PM2,5; nitrogén oxidok, illékony szerves anyagok, kén-dioxid, metán)
 - Tápanyagok (vízszennyező anyagok: **nitrát, foszfor**)
-

Kibocsátás-csökkentésre vonatkozó nemzetközi jogi eszközök (Klíma) I.

- **UNFCCC az ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezménye** (1992. Rió de Janeiro, aláírás, 1994. hatályba lépés)

A Keretegyezményben a fejlett ipari országok vállalták, hogy üvegházhatású gáz kibocsátásaik 2000-ben nem haladják meg az 1990-es szintet, valamint nyilvántartást vezetnek üvegházhatású gáz kibocsátásaikról

- **Kiotói Jegyzőkönyv**, (1997. aláírás, 2005. hatályba lépés)

A 2008–2012 közötti időszakra vállalja kibocsátásaik átlagosan 5,2%-kal történő csökkentését az 1990-es bázisévhez képest. EU 8 %.

- **Dohai módosítás** (2013-2020 időszakra) 1990-es szinthez képest 18% kibocsátás-csökkentés, EU 20%

- **Párizsi megállapodás** 2015 dec. 12. aláírás, hatályos 2016. november 4. cél: a globális felmelegedés mértékének „jóval 2°C alatt” tartása
-

Kibocsátás-csökkentésre vonatkozó nemzetközi jogi eszközök (levegőtisztaság) II.

- **A nagy távolságra jutó, országhatáron áterjedő légszennyezésről szóló Genfi Egyezmény (CLRTAP) 1979. november 13 aláírás;**
a határon áterjedő és háttérszennyezést okozó kibocsátások korlátozása;
 - **a Göteborgi Jegyzőkönyv (1999), (kibocsátás csökkentési célok 2020-tól teljesítendő, 2005 bázisév alapján ammónia!);**
2030-ra vonatkozó kibocsátás csökkentési célok a jegyzőkönyv anyagai mellett a metánra is;
szigorú nyomonkövetési és monitoring szabályok;
Cselekvési Terv és helyes mezőgazdasági gyakorlat készítése előírása a kibocsátáscsökkentés érdekében;
-

EU Jogszabályok

- NEC irányelv (2016/2284 irányelv): ammónia 2005-höz képest 2020-2029 10%, 2030 után 32%)
 - Klíma rendeletek (elszámolási, jelentéstételi szabályok elsősorban)
 - Nitrát irányelv 91/676/EGK irányelv
 - Közös Agrárpolitika jogszabályok
-

Kibocsátás-csökkentést segítő intézkedések a magyar jogszabályokban

- Termőföld és azon belül a talaj védelméről szóló szabályozás
 - Mezőgazdasági támogatásokhoz kapcsolódó szabályozás
 - Vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezéssel szembeni védelméről szóló szabályozás
 - Készül: NEC cselekvési program
-

AGRÁRMINISZTÉRIUM

A termőföld védelméről szóló 2007 évi 129. törvény

- A talajok szervesanyag tartalmának megőrzése
 - A talajok humuszos termőrétegnek eltávolítására vonatkozó tilalom
 - Erózió elleni védelem
-

Kölcsönös megfeleltetés előírásai

- Jogszabály: 50/2008 FVM rendelet
 - Helyes mezőgazdasági és környezet állapot
 - Jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények (JFGK, pl. Nitrát irányelvet harmonizáló hazai szabályozás)
-

Helyes mezőgazdasági és környezeti állapot

Erózió korlátozására vonatkozó előírások:

- 12%-nál nagyobb lejtésű területen az alábbi kultúrák termesztése tilos: dohány, cukorrépa, takarmányrépa, burgonya, csicsóka,
- erózió ellen kialakított teraszok megőrzése kötelező szőlőültetvények esetében.

Minimális talajborításra vonatkozó előírások:

- Fenn kell tartani a minimális talajborítást a nyári és őszi betakarítású kultúrák lekerülése után,
- őszi kultúra vetésével, vagy
- a tarló szeptember 30-ig történő megőrzésével vagy legfeljebb sekély tarlópántás és ápolás, illetve közép- vagy mély talajlazítás elvégzésével,
- másodvetésű takarónövény termesztésével.

A talaj szervesanyag-tartalmának fenntartására vonatkozó előírás:

- Tarló, nád, növényi maradvány valamint gyepek **égetése tilos**, kivéve, ha erre növény-egészségügyi okokból van szükség.
-

Helyes mezőgazdasági gyakorlat

- 59/2008 FVM rendelet
 - Trágyatárolásra és kijuttatásra vonatkozó szabályok (nitrát kimosódás a vizekbe)
 - 6 havi minimális trágyatároló kapacitás
 - Szigetelt trágyatároló
 - Trágyakijuttatás szabályai bedolgozás, egyenletes kijuttatás.
 - Tápanyag-gazdálkodási terv készítése N ellátásra vonatkozóan (műtrágyázáshoz talajvizsgálaton alapuló tápanyag-gazdálkodási terv)
 - Trágyakijuttatás tilalmi időszak
-

VP - Trágyakezelés és komposztálás támogatása

Támogatott beruházások:

- Trágyatárolók kialakítása a tárolók lefedésének lehetőségével;
 - A trágya kezelésére vonatkozó beruházások;
 - A csapadék trágyarendszertől való elvezetése;
 - A trágyatároláshoz kapcsolódó monitoring rendszer kialakítása;
 - A trágyatároláshoz, feldolgozáshoz, mozgatáshoz szükséges erő és munkagépek beszerzése.
-

Zöldítés

- **Kötelező a tagállam és a gazdák számára is**, a közvetlen kifizetési nemzeti keretösszeg **30%-a** (a zöldítés is általánytámogatás, értéke minden termelőnél egyforma!!).
 - Általános érvényű (kivéve kisgazdálkodók) minden gazdálkodó számára, évenkénti és nem szerződéses formájú.
 - A kölcsönös megfeleltetés követelményein túlmutat.
 - **Feltételei:**
 - tárgyévben termesztett **növények diverzifikálása;**
 - **állandó gyepek fenntartása;**
 - **ökológiai célterület fenntartása** (támogatásra jogosult szántóterület nagysága szerint).
-

Zöldítés – ökológiai célterületek

Magyarországon elszámolható ökológiai célterületek (EFA-területek)

- **tájképi elemek:** fás szárú növényzettel borított sávok; elszigetelten álló fák; fa- és bokorcsoport; táblaszegély; tavak;
 - **védelmi sávok:** A HMKÁ jogszabályban meghatározott védelmi sávok ismertethetők el ökológiai célterületként.
 - **agrár-erdészeti hektárok:** Az EMVA-ból finanszírozott támogatással létrehozott agrár-erdészeti hektárok.
 - **egyes erdősített területek:** EMVA támogatásból erdősített területek;
 - **ökológiai jelentőségű másodvetés:** Olyan másodvetés, melyet különböző növényfajok magkeverékének vetésével hoztak létre; (növényvédő szer, csávázott vetőmag nem használható)
 - **nitrogénmegkötő növényekkel** beültetett területek (növényvédő szer, csávázott vetőmag nem használható);
-

Agrár-környezetgazdálkodás célok

- A talajvédelmet szolgáló célzott támogatások, amely támogatott tevékenységektől az érintett területeken a tápanyaghiány felszámolását, a talaj fizikai/kémiai állapotának javulását, a talajromlás mértékének csökkenését, a talajtömörödöttség megszűnését, a **szervesanyag megőrzését** és a talajok vízgazdálkodásának javulását várhatjuk
 - Vízvédelmet szolgáló célzott támogatás a **vizeket érő szennyezések megakadályozását**, a területi vízvisszatartás elősegítését szolgálja, a víztől függő védett ökoszisztémák állapotának javulása, illetve a vízvisszatartás által az aszály-érzékenység csökkentése várható az érintett területeken.
-

AKG előírások

- szerves-, illetve zöldtrágyák, baktériumtrágya használata
 - középmély talajlazítás
 - Talajvizsgálaton és ültetvényeknél levélvizsgálaton alapuló tápanyag-gazdálkodás
 - szaktanácsadók, szakirányítók igénybevétele talajvédelem, tápanyaggazdálkodás
 - vízzel telített talajon mindennemű gépi munkavégzés tilos
 - az erózióérzékeny területeken dohány, cukorrépa, takarmányrépa, burgonya, csicsóka termesztése tilos.
 - forgatás nélküli talajművelés
-

Agrár-környezetgazdálkodás beruházás

- **A beruházási jellegű célzott támogatások között szerepel erózióvédelmet biztosító létesítmények kialakítása, fejlesztése is (különösen: terasz, sánc, padka, bakhát, rőzsefonat, talajfogó gát, gyepes vagy burkolt levezetők, vízmosások feltöltése), amelyek mérséklék a kijuttatott anyagok lemosódását és hozzájárulnak a földhasználatból származó, **erózió eredetű tápanyagterhelés csökkentéséhez****
-

VP élőhelyvédelem

- Tartós zöldugár létesítése szántóterületeken
 - Gyeptelepítés
 - Sövény telepítése mezőgazdasági táblák szegélyein
-

Ammónia kibocsátás-csökkentés

- A karbamid-alapú műtrágyák helyettesítése ammóniumnitrát-alapú műtrágyákkal
 - A karbamid-alapú műtrágyák használata esetén kibocsátás csökkentő kijuttatási technológiák alkalmazása (inhibitor, bevonat, injektálás, azonnali bedolgozás)
 - A műtrágyák szerves trágyákkal való felváltásának előmozdítása,
 - Talajvizsgálaton alapuló tápanyag-gazdálkodás, mely figyelembe veszi a növény tápanyagigényét és a talaj tápanyag-szolgáltató képességét
-

Ammónia kibocsátás-csökkentés

- Fedett trágyatárolók építése csökkentheti a metán és az ammónia kibocsátását
 - A trágyakezelés és komposztálás optimalizálása az N megőrzése az ammónia-kibocsátás visszafogása érdekében.
 - Biogázüzemi feldolgozás.
 - A padlózat kialakításakor az ammónia-kibocsátás figyelembevétele.
 - Ammóniaszűrők beépítése a szellőzőrendszerekbe a nagyüzemi sertés és a baromfitelepeken.
-

Ammónia kibocsátás-csökkentés

- A takarmányozás hatékonyságának a javítása, egyéni kor és állapot szerinti takarmányadag összeállítása
 - Alacsony nitrogéntartalmú (fehérjetartalmú) takarmányok alkalmazása (veszteség csökkentése)
 - A tenyésztés hatékonyságának növelése (Sertéságazat helyzetét javító intézkedések kormányprogram)
-

AGRÁRMINISZTERIUM

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

